

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІГРАНТ

Орган Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, I. пов. Чековеkonto П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол. чвертьрічно; 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 50 мільрайс, в Аргентині — 350 пеза; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

Українські емігранти! Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Емігрантами!

Передплачуйте, читайте поширюйте свій часопис „Український Емігрант“!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, I. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Емігрантам

Товариства Опіки над Українськими Емігрантами
у Львові міститься

у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч. 95, I. пов.
Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Емігрантам

Товариства Опіки над Українськими Емігрантами
міститься

в ТЕРНОПОЛІ вул. Пілсудського ч. 6.
Урядові години 8—3.

Маловажна — надто важна справа.

Майже в кожному числі нашого часопису поміщуємо заклик, щоби кожний, хто запитує про щонебудь чи редакцію нашого часопису, чи саме Товариство Опіки над Українськими Емігрантами, долучував на відповідь поштову марку за 75 сотиків.

Чому це робимо?

Товариство Опіки над Українськими Емігрантами це добродійне товариство. Воно удержує два інформаційні бюро, одно у Львові, а друге в Тернополі. Для ведення справ тих бюро, для уділювання інформацій і порад емігрантам, товариство мусить удержувати кількох платних службовиків, оплачувати льокалі, покривати всі адміністраційні видатки. Все це товариство покриває з оплат, які складають самі емігранти, а також вкладками членів товариства. І одні й другі невеликі.

Коли різні покутні агенти здирають нераз грубі долари з емігранта і за це дають йому брехливі інформації, інформаційні бюро Товариства Опіки

над Українськими Емігрантами беруть за свої чинности справді смішні суми. Так само вкладки не дуже великого числа членів не представляють собою великого фінансового вкладу в касу товариства.

Тимчасом видатки товариства великі. Немає днини, щоби товариство не одержало яких 50 листів. Щоби на них всіх дати відповідь, а таку відповідь товариство мусить дати, потребує товариство 15 золотих денно. Місячно робить це рубрику понад 300 золотих, річно понад 3.000 золотих. Сума це поважна й вона переходить фінансову спроможність товариства.

З тих то причин поміщуємо заклик, щоби кожний, хто жадає якоїсь інформації письмом долучував одночасно значок на відповідь. Не є це велика квота і кожний, навіть найбідніший може собі на неї дозволити. За це одержує не лише совісну відповідь, але також сповнює громадянський обов'язок, бо помагає так великому громадянському ділу, яким є справа опіки над емігрантами.

Серед інших народів ця справа високо поставлена. Десятки тисяч членів виплачують точно свої вкладки і це дає річно поважні квоти. У нас ця

справа щойно в пеленках, ми мусимо щойно освідомлювати загаль про вагу й конечність еміграції і ще багато часу мине, заки широкий загаль зрозуміє цю справу і віднесеться до неї, як належить.

Зрозумінням цієї переважної справи буде відношення до неї самоврядних установ: громадських рад, повітових і воевідських соймиків. Обязком тих установ буде вставляти певні квоти на справи опіки над емігрантами. Підніс цю справу в останній своїй промові міністр Юркевич і обіцяв в тім напрямі порушити відповідні чинники, щоби справа еміграції найшла не лише моральну але й матеріальну підтримку самоврядних установ.

З хвилиною здійснення цього справа опіки над емігрантами найде поміч і ціла акція буде надзвичайно злєкшена.

Над тим повинні заздалегідь призадуматися всі свідомі громадяне, що засідають по самоврядних установах і в тім напрямі повинні вони освідомлювати громадські ради, домагатися вставлення рікрічно відповідних квот на цілі опіки над емігрантами.

А поки це станеться, самі емігранти нехай не легковажать собі наших закликів і відносяться до них з повним зрозумінням. Нехай кожний майбутній емігрант в краю надішле бажану від нього поштову марку, а кожний емігрант на чужині рівновартість в тамошній валюті, а через це всі вони поможуть доброму ділу і сповненням свого обов'язку причиняться в певній мірі до скріплення справи опіки над українськими емігрантами.

Еміграція до Німеччини.

В січні цього року зголосила Німеччина запотребування на 63 тисячів робітників і робітниць з Польщі. Мають вони виїхати від марта до квітня цього року. Це запотребування поділено на кілька воевідств, а між іншими приділено на львівське воевідство 4.200 місць, а саме: Яворів 200, Рава Руська 200, Любачів 200, Ярослав 500, Самбір 200, Ланцут 300, Переворск 100, Тарнобжег 900, Ряшів 300, Ніско 400 і Кольбушова 900, — на станиславівське воевідство 2.400 місць, а саме: Калущ 500, Долина 300, Станиславів 500, Стрий 300, Жидачів 500 і Товмач 300. Запотребування на май і червень буде оголошене пізніше.

З воевідства тернопільського і з повітів львівського та станиславівського воевідства, які не одержали приділу, будуть могли їхати лише ті, котрі вже тамтого року були на роботах при ріллі в Німеччині й ті, які одержать контракти від давних німецьких роботодавців. Такі контракти мусять висилати німецькі роботодавці через німецьку Робітничу Централю в Берліні до Урядів Посередництва Праці, до яких обсягу належать повіти тих робітників, що дістали контракт. Такий контракт по одержанні, доручує Державний Уряд Посередництва Праці робітникові.

Хто дістав би контракт безпосередно до рук, мусить знати, що такий контракт неважний і він на цей контракт не поїде.

РЕЕСТРАЦІЯ ПО УРЯДАХ.

Громадські уряди в повітах, для яких призначено певне число емігрантів, мають про це публично оголосити. Кожний, хто хоче виїхати, має записатися в громадському уряді і одержати від війта чергове число, під яким його зареєстровано.

РЕКРУТАЦІЯ.

Після переведення реєстрації маєтсья оголосити терміни рекрутації. Цю рекрутацію будуть переводити Державні Уряди Посередництва Праці в присутності делегатів Німецької Робітничої Централі. При цьому кандидати будуть піддані лікарським оглядинам. Зарекутовані робітники і робітниці мусять підписати контракт праці.

Законтраковані робітники одержать по кількох днях зі свого староства пашпорти і в означених днях відїдуть до Німеччини.

Першенство до виїзду мають ці робітники, які в попередних роках працювали вже в Німеччині, потім безземельні робітники, малоземельні робітники з великими родинами і малоземельні взагалі.

Доказом, що хтось минулого року працював в Німеччині, служить легітимадійна карта Німецької Робітничої Централі.

Уряди громадські мають обов'язок по правді подавати маєтковий стан бажуючих виїхати так, щоби до праці в Німеччині пішли найбільшні.

ІМЕННІ КОНТРАКТИ.

Ці контракти, які одержали робітники від давних німецьких працьодавців, мусять бути зареєстровані і провірені через Державні Уряди Посередництва Праці.

ЗАЛІЗНИЧІ ЗНИЖКИ.

Зарекутовані до праці в Німеччині робітники і робітниці одержать при комісії робітничі легітимадії і на підставі цих легітимадій при транспортах мають право до половини залізничого білету на польських залізницях, з місця замешкання до німецької граничної стації.

ІНФОРМАЦІЯ.

По блищі інформації повинні емігранти звертатися до Товариства Опіки над Українськими Емігрантами, залучуючи поштовий значок на 75 сот.

Українці! Вступайте в члени Товариства Опіки над Українськими Емігрантами.
РІЧНА ВКЛАДКА ВІНОСИТЬ 6 зол.

Англійська еміграція до Канади.

Канада є складовою частиною (домініон) брітійської імперії. Англіїці докладають усіх зусиль, щоби задержати Канаду при брітійській імперії, щоби її цілковито зангліїшити і ужити як приміщення для безробітних мас Англії. Англійський уряд вкладає багато енергії і видатків, щоби заохотити населення з брітійських островів до еміграції до Канади, вишколює майбутніх емігрантів вже дома, щоби приспособити їх до відмінної праці і життя в Канаді, змушує англійські корабельні товариства до зниження цін переправи англійських робітників до Канади а врешті вже на місці в Канаді докладає старань, щоби примістити своїх горожан при праці в промислі, торгівлі а передовсім в рілльництві. Видає при тім грубі суми на улаштування фарм і забудувань для нових англійських колоністів. Цим ріжним англійським колонізаційним плянам іде по більшій частині на руку канадський уряд.

Після закінчення світової війни оба уряди, канадський і англійський, улаштували в Канаді кілька тисячів фарм для англійських воєнних інвалідів. Щоби позбутися з Англії безробітних вугільних гірників виправлено минулого літа кілька тисячів цих гірників до Канади на жнива.

Не всі англійські еміграційні пляни удаються в цілості, головню з причини відмінних кліматичних і життєвих умовин, призвичаєння до праці і спекуляції нових емігрантів. Англійські промислові робітники, привиклі до праці і життя по великих центрах, не можуть пристосуватися до праці на фармах на канадських преріях. Вони покида-

ють працю на фармах і переносяться до канадських міст і центрів промислу, або переїжджають до Зєдинених Держав Америки. Багато воєнних інвалідів покинули даровані їм фарми, а також багато гірників минушого літа не могли приспособитися до праці на фармах.

Брітійський міністр для домініїв П. С. Америк заявив в місяці листопаді 1928 р. в англійському парламенті, що в цьому році виїхало з Англії до Канади на жнива 8,449 гірників. З цього до місяця листопада 1928 р. лишилося в Канаді всего 2,720 робітників а решта повернула до Англії. Для цих, що залишилися в Канаді на зиму підшукують ріжні канадські установи приміщення на фармах, при будові залізниць, в копальнях і інших підприємствах. Деякі зарібки при жнивях виносяли для цих гірників 4 до 5 доларів. Міністр Америк заявив, що около 300 гірників, що працювали при жнивях в Канаді минушого літа, зголосилися вже до праці на будучі жнива.

Частинні неповодження досі зовсім не знеохочують англійців до продовжування колонізаційних спроб в Канаді. До цього причиняється також калькуляція, що виправивши раз з Англії безробітних, не потребує уряд давати їм підмог з фонду для безробітних. Тому в Англії робиться дальші улепшення до виїзду до Канади. І так в цілій Англії іменовано з поміж місцевих лікарів 458 екзамінаторів, які на місці піддають лікарським оглядинам майбутніх емігрантів і їх опісля вже не оглядають канадські лікарі. Ціну за перевіз кораблем англійського емігранта з Англії до Канади знижено до 14 фунтів штерлінгів (около 70 доларів), а до цього англійський уряд доплачує 4 фунти штерлінгів, так що переїзд англійського емігранта з Англії до Ка-

З робітника фармером.

В канадському альманаху „Прерія“ оповідає наш земляк Дмитро Кобринський, як то він став з зарібника фармером. Досвід Д. Кобринського придасться також нашим новим емігрантам до Канади і тому ми переповідаємо його оповідання майже без змін в нашому часописові. Ось що оповідає Д. Кобринський:

Простим робітником сповняв я всяку роботу, яка лиш попала під руки, робив в лісі, на залізних дорогах, при будові водопроводів, за помивача — був я в ресторані.

Найбільше робив я у фармерів, бо з малку працював в полі у своїх родичів, в Галичині — то мені припало до вподоби. Приїхав я ще в 1911 р., в 16-ім році мого життя, до Північної Америки, бо там був мій брат. Гостра зима болючо мене вразила, зовсім інший світ, інші обставини, чужа мова, я був без досвіду і все те на мене мало великий вплив. Я приїхав в половині лютого, то треба ще було почекати, заки хто буде потребував мене до роботи. По 6 тижнях я нанявся до одного Чеха,

щоби лекше було порозумітися, в кількох днях я вже знав, що маю давати „слепіцам“ їсти, „ржіге“ почесати, але що я був пильним до роботи, то мене так крижі розболіли, що я мусів відійти, щоби випочати і через крижі я стратив ціле літо.

В осені дали мені віз, з величезним реком до снопів. Заки накидаю снопів а тут вже машина на мене свище, руки болять, живіт загинається, здається ївби вже й підвечірок за кожною фірою снопів, а все собі пригадую, що я вже з дитини виростаю, бо вже 17. років от от, тай треба робити, а за Рідний Край не забуваю, от коби сотку-дві так і поїхав би, а годі вже не хлопчаком вернув би а парубком, хайби хто подивився, кілька снопів на день перевезу до машини. Так собі те все думав, бо молочення тривало коло 2 місяці, до роботи вже привик, аж на останку найгірше далось взнаки, бо припав мені старенький чоловік, помагач до накидування; я малий, а він старий, зїсти потрафимо оба добре, а робити нікому.

Та хоч дитинячий розум був тоді у мене, то я того старенького чоловіка брав собі за примір, і сам себе питав нераз, чому той чоловік в таким

нади коштує всего 50 доларів тоді, коли за цей сам перевіз платять наші емігранти з континенту Європи 112 доларів і 50 центів. Надто для хлопців до 19 року життя і служниць до 17 року життя подорож кораблями є безплатна.

Підсекретар для домініяльних справ лорд Ловат робив в минулому році досліди в Канаді в справі приміщення емігрантів не тільки на фермах, але в інших підприємствах і ствердив, що таких робітників дасться примістити в Канаді в 1929 році около 13.000. Надто порозумівається англійський уряд з канадійським урядом в справі поселення на фермах в Канаді протягом найближчих десяти літ 20.000 англійських родин. Для цих нових фермерів мається побудувати на початок около 5.000 фермерських забудовань.

Канадійський міністр імміграції Форк заявив в листопаді минулого року, що канадійський уряд не згодився ще остаточно на пропозиції лорда Ловата і що канадійський уряд не має заміру піддержувати грошми ніяких емігрантів до Канади. Канадійський конгрес робітничої партії Канади, який відбувся у вересні 1928 р. в Торонто, рішучо заявився проти всякої спроби спроваджувати яких-небудь емігрантів в зимову пору. Також англійська партія праці робить застереження проти масової англійської еміграції до Канади.

Хто знає консеквенцію і витревалість англійців, для цього певним мусить бути, що вони не відступлять від своїх колонізаційних плянів в Канаді.

Для наших народів середньої і східної Європи, а між ними також для українців, полишиться о стільки місця в еміграції до Канади, о скільки східно-європейські емігранти своїми грошми будуть

вці, так мусить тяжко працювати. Де його молоді літа? Чи не можна би було, як тому зарадити, щоби тепер не бідувати? Все те пересувалося в моїй голові, і я старався бути ощадним і працювати все, коли буде праця. Тої програми я все притримувався. В 1912 році приїхав я до Саскачевану, в Канаді, де я робив довший час у багатих фермерів, бо працювати у фермера на селі, було мені найприємнішим заняттям, любив дивитися на гарні фермерські коні, на будинки, і всі інші прибори, та все мріяв, коби то все це було у мене. Але це була тільки мрія, вже таке жадібне око в чоловіка. Я щадив цент до centa, відіслав родичам 300 доларів, а решту тримав як ощадність, щоби було з чим виїхати до Рідного Краю, колись пізніше. Нараз прийшла війна. На той час я був в місті. На українців, як австрійських горожан, почали галюкати, деякі записувалися як російські піддані, і йшли до війська.

Я не надумуючи довго, записався з офісу до багатого фермера. То були молоді люди, брат з сестрою, і до того американці, тим лекше мені дихалося. Я написав по „Русько-Англійський само-

вирівнювати втрати англійських і канадійських транспортних підприємств, і в Канаді будуть виконувати найтяжчі піонерські праці, яких не можуть і не хочуть виконувати ні канадійці ні англійські робітники. Тому в обмеженому числі буде можна і далі їхати вибраним емігрантам до Канади також з неанглійських країв.

КАНАДА.

ВИЇЗД ДО КАНАДИ.

Реєстрація рільних робітників і служниць до Канади вже є майже на укінченні, однак з цієї причини, що з призначеного контингенту на воевідства: львівське, тернопільське і станиславівське — є ще около 600 невикористаних місць, є надія, що Еміграційний уряд у Варшаві зарядить додаткову реєстрацію у всіх трьох воевідствах, для виповнення вільних місць.

Місця ті тому дотепер не виповнено, бо багато з тих, що їх зареєстровано, корабельні лікарі признали нездібними до їзди.

Уряди Посередництва Праці приймають тепер лише реєстраційні подання, які треба відслати поштою за реципісом, щоби подання не пропали в дорозі.

На випадок отворення додаткової реєстрації, кожний буде повідомлений своїм Урядом Посередництва Праці, в котрому дні має зголоситися до реєстрації і які має привезти зі собою документи.

Всяких інформацій в справі еміграції як і умовин праці в Канаді, та для поради відносно набуття фарм Товариство Опіки на Українськими Е-

учок“, хоч і без того я вже знав сказати коневі йти або стати. Час мені весело минав, бо робити було що, в вільній хвилі ніде не йшов. Я чувся задоволений.

Чув від своїх приятелів з міста, що там треба реєструватися, так я постановив не покидати роботи, хіба би мене самі відправили. Я вчився мови, мав товариша Айриша, і ми оба нераз жартували собі зі старого каваліра китайця Френька Фия, що там доглядав курий і расового коня через зиму.

Там я робив 3 роки, трохи зложив гроша, потім поїхав до Мічаму, Саск. і там робив у багатого німця з Німеччини, то був добре досвідчений фермер, де і я набрав много досвіду.

Гроша щонебудь було, про старий край почав забувати, тому я все носився з думкою, купити одну чверть секції, пошукати собі подруги, побудуватися і почати фермерувати.

Робітником був, пішки не ходив, все було гроша на тикет, голоду не зазнав ніколи, як я бачив нераз у інших. Заощадив 2.300 доларів готівки, 1920 року оженився, купив чверть секції землі,

мігрантами у Львові. При запитах обов'язково долучити поштому марку за 75 сот.

ОБМЕЖЕННЯ ЕМІГРАЦІЇ.

Міністр імміграції Роберт Форк, в переїзді через Вінніпег на зїзд Зєдинєних фармерів Манітоби, заповів дня 7. січня, що імміграція із середньої Європи буде вже обмежена цього року.

Він сказав, що уряд числиться з тим, що публична опінія в Канаді проти допускання великого проценту іммігрантів з країн середньої Європи.

З цієї причини цього року зменшив канадійський уряд число малорільних робітників і служниць, які виїдуть в тім році з Польщі до Канади, і мало в виглядів на підвищення цього числа цього року.

УКРАЇНЦІ В КАРВЕЛІ.

Околиця Карвел знаходиться 32 милі на захід від Едмонту при Сієнарській залізниці. Це майже остання українська оселя на заході. Околиця заселена здебільша самими українцями з Галичини. Занимаються вони мішаним фармерством.

Українці заїхали в цю околицю перед 20 роками й не зле їм живеться. Є тут децю й других національностей, що займаються фармерством, але вони вже поза осередком цієї околиці, та на гірших землях, бо українці позанимали кращі.

Землі тут трохи горбуваті, але що до урожаю, то вони досить відповідні. Урожай минулого року не був дуже добрий, а то з причини посухи, катра панувала майже до жнив, а ще до того прийшов мороз за скоро і майже половина збіжжя вимерзла.

Є тут два елеватори, котрі побудовано тому

два роки назад і тепер вже нема тих невідгудностей що до збуту свого збіжжя, як було попередньо.

Багатих фармерів тут ще нема, хоч є такі, що поприїздили сюди ще перед двадцяти роками. А причина цього є та, що тут землі були дуже лісисті і треба було багато часу на їх вироблення. Але в більшій частині земля вже вироблена.

Культурне життя цілої околиці зосередковується в товаристві ім. Шашкевича, якого членами є всі українці. Товариство має власний дім, в ньому відбуваються зібрання та аматорські вистави. Товариство існує вже тринадцять років.

АНГЛІЙЦІ НЕСПОСІБНІ НА РІЛЬНИКІВ.

В англійському парламенті зложив секретар для доміній звіт, з якого довідуємося, що з 8.449 гірників, які прибули на жнива до західної Канади, осіню минулого року вернуло до Англії 6.876 осіб. Лишилося в ріжних провінціях Канади 1.573 гірників. З тих, що вернули одержало 4.537 осіб по зичку на поворотну дорогу.

Справа поселення англійських гірників на ріллі в Канаді не вдалася. Коштувало це великі суми, як англійський так і канадійський уряди і врешті ця спроба покінчилася повним фіаском. Англійські робітники, непривиклі до канадійського підсоння, показали непридатними до колонізації в Канаді і треба сподіватися, що в тому році мало з них захоче виїхати до Канади, а оскільки поїдуть, то по кількох місяцях вернуть до Англії.

Присилайте передплату!

дав дві рати зараз, решту на виплат, троха розминув гроша на весілля і на інші потреби, які були konieczними на початку. Все тоді було дуже дороге, бо за одну конину треба було дати 250 доларів. Готівка розійшлася, ще й довг треба було зтягнути. Земля була ще необроблювана і потрохи з корчами. Зимою я викидав осики з корінням, так як це я бачив в лісі, а літом лози, до трьох років я чисто землю обробив і корчика ніде не лишив. Земля мені видавала за 6 років пересічно по 22 бушли з акра, довгу позбувся, 7 штук коний прибуло і вся машинерія, якої потреба на 160 акрах.

Про що колись мріяв, то здійснилося, але на те треба було твердої постанови. В мене все мусіло бути дві часописи, потрошки купував книжок що року, тепер можу їх числити на суму 40 доларів. Нині я маю переконання, що звичайний робітник, може заощадити на старі літа, може забезпечити себе землею, бо це найкраща запорука на старі літа, щоби не вганяв по лісах, та не накидав чужі снопи, вже як має поверх 60 літ, як я згадав попередно про того старенького, що гнувся під снопом в Північній Дакоті. — Тільки треба

твердої постанови, а кілько то можна подибати робітників, що марнують тяжко запрацьований гріш, викидають просто на дурницю, та роблять безцільно дарунки на всі боки, а на фляшку горівки не жалують, хочби та мала коштувати 15 доларів, або програють в карти і в кулі. Потім нарікають на Бога, що йому не дав того щастя що другому. Чому другі мають і по п'ять фармів, а він ні одної не має, перестає бути християнином, перестає признавати Бога, надіється сердега на якийсь рай. До роботи якої-будь і коли-будь він не піде, чекає на жнива, а тоді жадає ще одного долара більше, як звичайна ціна.

Кожний робітник може стати фармером. Землі свободної в Канаді доволі. Коли він тільки ощадний і до роботи не лінується, а памятає що не задовго захопить його старість, а він не пристарав собі нічого на прикрі часи, а не пристарав тільки тому, бо мріяв, що йому хтось дасть все за дармо. В світі нема нічого за дармо.

БРАЗИЛІЯ.

УКРАЇНСЬКО-БРАЗИЛІЙСЬКА КОЛЕГІЯ.

В днях 14. і 16. листопада м. р. з нагоди закінчення року відбулися іспити в Українсько-бразилійській колегії в Порта Уніон.

Протягом року (1928) відвідувало колегію 47 учнів. До іспиту сідало 25, з того з початкового курсу 4, підготовчого 6; з першого року 10 і з другого 6.

По переведеному іспиті признано здібними до вищої класи: з початкового курсу з достаточним поступом 3, з підготовчого курсу з достаточним поступом 5, з першого року з добрим поступом 2, з достаточним 8, з другого року з відзначенням 2, з добрим поступом 4.

Признані нездібними: один з початкового курсу і один з підготовчого.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В КУРИТИБІ.

Через три роки українська громада в Куритибі обходилася без своєї школи. Причин цього було багато: достаток бразилійських шкіл, недостача українських учительських сил, а у великій мірі байдужність та недбайливість самих українців.

У минулому році справу школи знову рушено з мертвої точки. Основано безплатну вечірню школу, а по кількох місяцях перемінено її на денну з двома платними учительськими силами. Число учнів доходить до 40, а навчання відбувається в поміщенні товариства ім. Шевченка.

Потреба цієї школи дуже велика, бо багато української молоді ледви тільки розуміє українську мову, а дуже мало такої, котра уживала би української мови в щоденному життю.

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО.

Бразилійський український тижневик „Праця“, що виходить в Прудентополіс, в Парані, подає, що з кінцем 1928 р. засновано в Куритибі нове освітньо-організаційне товариство під назвою „Український Центр“ в Куритибі.

Товариство зареєструвало свій статут, у якому між іншими постановами знаходяться застереження, що на випадок розв'язання, майно товариства переходить на товариство „Просвіта“ у Львові.

АРГЕНТИНА.

ДОГОВІР МІЖ АРГЕНТИНОЮ І ЮГО-СЛАВІЄЮ

При кінці минулого року заключено між урядами Аргентини і Юго-Славії договір про взаємне соціальне убезпечення для жертв нещасних випадків в промислі. Такі самі договори заключила вже Аргентина з Австрією, Бельгією, Данією, Італією,

Еспанією і Швецією. Коли прийде черга на такий договір з Польщею?

УКРАЇНЦІ НА СОЛЯНОМУ ПРОМИСЛІ.

Від українського переселенця Якова Футрина, який виїхав до Аргентини в цілі знайдення заробітку, одержала наша редакція обширного листа, в якому він описує своє життя на чужій землі. Я. Футрин бувалий чоловік. Перед війною через протяг дев'ять років перебував він в Німеччині, де працював в різних професіях. Опісля, в часі світової війни, попав в російський полон і там перебував шість років на Сибірі. По повероті до краю, виїхав до Аргентини.

По приїзді до Аргентини попався він до експлуатації соли, де пробував довший протяг часу. У своєму листі описує він якраз спосіб добування соли, котрий є цілком інший, як у нас в Галичині. Аргентина багата в так звану напльову сіль. Колись море заливало долини, врешті воно уступило, полишена в долах вода випарувала й полишилися лише дрібні кристали соли, котрі грубою версткою вкрили землю на просторі багатьох квадратних кілометрів. Є це подібний процес, який мав місце на Україні, над берегами Чорного моря. З тих місць йдуть всі запаси соли на цілу Аргентину.

Таке соляне поле треба спершу зрушити. Робиться це при допомозі спеціальних драпачів, котрі тягнуть мули. Щойно після того заїжджають свого роду плуги, які згортають сіль в довгі вали, наче сіно у покоси. Сіль є чистою, сніжно-білою краскою. Коли ясний, сонячний день, ця білина соли так разить очі, що годі тоді працювати. Робітники мусять тоді надівати чорні окуляри.

Коли сіль вже згорнена плугами, кладуть між покоси шини, на котрих котяться малі вози й на ті вантажать сіль. Вози тягнуть також мули. Зібрану сіль звозять на одно місце і сиплять у великі стирти на 200 метрів довгі, а на яких 10 метрів високі. Стирти висипують при допомозі електричних двигунів.

Праця при соли не має означених годин. Треба звичайно від сонця до сонця. Платня теж невелика, звичайно 14—16 сантиметрів від одного візка наладованого сіллю. Прикрою стає праця, коли соляне поле заливає вода. Одяга перемакає водою і по якому тижні праці, вона цілком розлітається.

Сіль в стиртах довго не стоїть. Під стиртами уставляють млинки, в яких сіль перемелюють а опісля насилають в 40 кілограмові мішки та вивозять візками. Платять за насування одного мішка 5 сантиметрів. Інші млинки мелють сіль майже на муку і ту сіль на місці насилають в малі мішочки на 1 кілограм ваги і їх зашивають. В таких мішочках продають сіль по skleпах.

До праці при соли наймаються наші емігранти з konieczности, коли нема ще жнив. Як лише починаються жнива, вони ту роботу кидають, бо на рідлі можуть більше заробити.

Еміграція до Франції

ДО ВІДОМА ТИМ, ЩО ПРИТХАЛИ ДО ФРАНЦІЇ НЕ ЗА ЗАРОБІТКОМ, А ТЕПЕР БАЖАЮТЬ ПРАЦЮВАТИ.

Цей, хто прибув до Франції без наміру найти заробіток, а тепер бажає його найти, повинен поробити старання, щоби дістав сертифікат праці, візований центральною адміністрацією в Парижі, отже міністерством праці. В тій цілі повинен роздобути такі документи:

1. посвідку роботодавця, який готов йому дати працю і котрого підпис буде потверджений мером або комісарем поліції. Ця посвідка мусить обозначувати час майбутнього заняття і жертвований заробіток;

2. лікарську посвідку, яку видав один з лікарів, признаний префектурою департаменту, коли ходить про провінцію, а префектурою поліції, коли ходить про Париж. Список лікарів, уповажнених до видавання посвідок, видає в Парижі уряд „Service de la Main d' Oeuvre“ при міністерстві праці, 2 Avenue Rapp, департаментальний уряд посередництва праці Office Public departamental de Placement).

Одночасно треба виповнити формуляр зі значком на 3.60 фр., який має наголовок „Demande de Carte d' identite“. Є це подання на карту ідентичности. Ці формуляри видає поліція; на формулярі між іншим треба подати причини, чому дана особа відразу не виявила наміру найти працю у Франції. До формуляра треба долучити оплачену конверту на відповідь.

Ці документи інтересований мусить сам віддати в департаментальному уряді посередництва праці, згідно коли йде про замешкалого в Парижі чужинця, в уряді для справ чужинних робітників при міністерстві праці.

Оба вимінені уряди дають на документі свої завваги. Якщо вони корисні, документи ідуть до окружного уряду, котрий по провіренні подання відсилає їх до Міністерства Праці. Міністерство є останньою інстанцією і висилає документи до заінтересованого з прихильною або неприхильною заввагою.

З одержаним документом, що містить згоду міністерства, аби чужинець найшов заняття, цей йде до мера, згідно на поліцію, де дістає карту ідентичности.

Щойно тоді чужинець може начати працю.

ВИЇЗД ДО ФРАНЦІЇ

Запобігування на робітників з Польщі в місяці лютому обіймає 1015 гірників до копаень вугілля, 306 до залізної руди, 180 робітників до промислу, 130 рільників і 70 жінок.

На поодинокі Державні Уряди Посередництва праці Припадає:

	Коп. вуг.	Зал. руда	Пром.	Ріля	Жін.
Новий Санч	25	10	—	10	—
Перемишль	20	10	10	10	—

Рекрутація відбудеться 22. II. в Ярославі і 23. II. в Перемишлі.

Китайська еміграція до Манджурії.

Китай є найбільше перелюдненим краєм на світі. В провінції Шантунг припадає на одну англійську квадратну милю 3.000 душ, не вчисляючи в це міського населення. Для китайської еміграції цілком замкнена є Америка, Австралія, Європа і Африка, а також більшість країв Азії. До недавнього часу можна було китайцям мандрувати на острови Філіпіни, на малайські острови і півострови і до Сіаму. В останніх часах влади цих країв обмежують або цілком забороняють китайцям емігрувати до цих країн. Також менше пригідною є для китайської еміграції Монголія. Тому маси китайської еміграції звертається до Манджурії.

Після урядових обчислень заряду полудневої манджурської залізниці населення Манджурії виносило:

в році 1880	мешканців	9,131.240
„ 1900	„	14,338.000
„ 1920	„	22,513.750
„ 1927	„	26,365.300

Під сучасну пору населення Манджурії виносить около 28 мільонів мешканців, в чому є около 800 тисяч корейців, 120 тисяч японців, 100.000 руських і інших чужинців, а решта це китайці. До 1926 року річна еміграція Китайців до Манджурії виносила около пів мільона осіб, в 1927 р. около мільона, а в 1928 р. приблизно два мільони осіб. Китайський уряд піддержує еміграцію до Манджурії, дає емігрантам знижку переїзду на залізницю, а перевозиться їх звичайно на відкритих льорах. Коли китайські емігранти їдуть кораблями, то їх зовсім не уважається за пасажирів, але за певний рід товару, перевіз якого добре їм оплачується. Багато китайських емігрантів їде до Манджурії тільки на весну, літо і осінь, а на зиму повертає до своїх домів.

Завдяки китайським емігрантам не тільки зросло населення Манджурії, але також збільшилася продукція краю і експорт переважно рільних продуктів. З другої сторони Манджурія в останніх часах стала добрим ринком для збуту промислових товарів головно Японії. Від російсько-японської війни в 1905 році вплив Японії в Манджурії чим раз більше зростає і тепер хоч неофіційно, але фактично є Манджурія японською колонією.

Китайська еміграція до Манджурії а по часті також до Монголії є інтересна для українського народу о стільки, що українські колонії на Далекому Сході, на Зеленому Кліні і Приамурській області відграничуються від них тільки ріками Уссурі і Амуром. Щоби ці ріки становили непрохідиму границю для китайської еміграції, про це не можна поважно думати. Противно все вказує на це, що після перелюднення Манджурії китайська

еміграція перекинеться за Амур і Уссурі, о скільки китайці не зможуть отворити собі теренів для своєї еміграції на південь.

Українці на Далекому Сході.

Скрізь, по безкраїх, незмірених просторах Далекого Сходу та Сибіру, куди, здавалося тільки птах може залетіти чи хижак-звір забрити, скрізь тут розпорошені українці переселенці з Полтавщини, Київщини, Дніпропетровщини й інших місць України. Цілими селами й хуторами осіли українці на необмежених просторах: господарюють, боряться за життя з суворою, непривітною, дикою природою, насаджують культуру. Здавалося, що за щоденною працею, можна забути і про свій край, про свої звичаї, побут, забути рідну мову, пісню. Але ні.

Ідучи потягом, подибуєш села чи хутори, які є живим зразком, копією сіл України. Можемо відразу пізнати, що тут живуть полтавці, чи київці. Загальний зверхній вигляд будівель зберігся включно до журавля у дворі, не кажучи вже про побілку, фарбування то що.

Усе населення кохається в усеу українському. Та на жаль ніяких газет, книжок ні шкіл, нічого немає. Не ведеться ніяка культурно освітня робота серед українців. І на долю їх лишилася тільки сама пісня та мова, з якими вони не розлучаються ніколи.

В останніх роках відносини дещо покращали. По багатьох селах та деяких містах, як от Благовіщенське, Новосибірське і інших, мають функціонувати українські школи. Треба багато вчителів, та їх на місці нема. Надіються на Україну, що вона pomoже літературою і газетами.

Вже чотири роки велику культурну роботу переводить український театр під управою Бунчука. Скрізь, де лиш театр виступає, його приймають з великою радістю. Мандруючи з міста до міста, з села до села, театр відвідав майже всі місцевості, де живуть українці.

Не грайте в карти на залізницях.

Майже в кожному залізничному вагоні, в якому їдуть емігранти чи то до Америки, чи до європейських країв, іде газардова гра в карти. Вправді ставки є малі, але також і не багато грошей мають зі собою емігранти. А ці дрібні грошенята є дуже потрібні емігрантам в подорожі і є великою

несовісністю забирати через гру ті гроші бідакам і великою дурнотою є засідати емігрантам до газардової картаної гри.

Трапляється також, що до гри з емігрантами засідають посторонні шулери і ці в пахрайський спосіб вигривають від емігрантів останній їх гріш.

Перед цими шулерами треба стерегтися емігрантам так само, як перед кишенивими злодіями і обманцями, які продають емігрантам фальшиві золоті перстені, ланцюжки або годинники.

ХРОНІКА.

Зріст безробіття. На основі офіційних даних державних урядів посередництва праці, тижневий звіт з ринку праці виказує за час від 26. січня до 2. лютого включно 166.184 безробітних. В порівнанні з минулим тижнем число безробітних зросло о 4.995 осіб.

Справа будови Еміграційного Дому у Львові. Небаром відбудеться у Львові зїзд воеводів: львівського, тернопільського і станіславівського, на томість 24. лютого зїзд воеводів з цілої Польщі в Варшаві, в часі котрих будуть порушені еміграційні справи, зокрема будова Еміграційного Дому у Львові.

Новий український лікар в Нью-Йорку. До Нью-Йорку вернув д-р Юрій Андрейко, що відбував медичні студії в Берліні. Працює він покищо в шпиталі, але небаром має відкрити приватний кабінет.

З української преси в Канаді. Дирекція компанії Національної Преси в Вінніпегу іменувала в грудні м. р. редактором часописів: „Канадійський Українець“ і „Канадійський Фармер“ п. Володислава Біберовича.

БІБЛІОГРАФІЯ.

„Manthly Record of Migration“. Під цим наголовком видало Міжнародне Бюро Праці при Союзі Народів в Женеві місячник, присвячений справам еміграції. Від 1. січня 1929 року припинено це позиточне видавництво з адміністраційних і фінансових причин. Від нового року має Міжнародне Бюро Праці від часу до часу оголошувати вісти про еміграцію в місячнику „International Labour Review“ і тижневику „Industrial and Labour Information“.

ЗМІСТ: Маловажна — надто важна справа. — Еміграція до Німеччини. — Англійська еміграція до Канади. — Канада. Вїзд до Канади. Обмежених еміграції. — Українці в Карвел. — Англіїці неспосібні на рільників. — Бразилія. — Укр-бразилійська колегія. — З життя Українців в Куритибі. — Нове українське товариство. — Аргентина. — Договір між Аргентиною і Югославією. — Українці на соляному промислі. — Еміграція до Франції. — Китайська еміграція до Манджурії. — Українці на Далекому Сході. — Не грайте в карти на залізницях. — Хроніка. — Бібліографія. — З робітника фермером — фейлетон.